

มคอ.3

รายละเอียดของรายวิชาความปลอดภัยอาหารและสุขาภิบาลอาหาร
ภาควิชาคหกรรมศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2558

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป**1. รหัสและชื่อรายวิชา**

คส314 : ความปลอดภัยอาหารและสุขาภิบาลอาหาร

HS314 FOOD SAFETY AND SANITATION

ตอนที่ B01

ระดับ ปริญญาตรี

คำอธิบายรายวิชา

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้อาหารไม่ปลอดภัย โรคและพิษภัยจากการบริโภคอาหารไม่สะอาด สารปนเปื้อน สารตกค้าง สารปนปลอม และสารเจือปนในอาหาร โรคอาหารเป็นพิษจากแบคทีเรียและเชื้อรา และสารพิษอื่นๆ หลักการสุขาภิบาลอาหาร และความปลอดภัยในการผลิตอาหาร พระราชบัญญัติอาหาร กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับอาหารของไทยและสากล ระบบจีเอ็มพีและระบบเอชเอชซีพีกับความปลอดภัยในอาหาร

2. จำนวนหน่วยกิต

บรรยาย – ปฏิบัติ (3-0-6)

3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์)

ประเภทรายวิชา วิชาเฉพาะด้านเลือก

4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์พรเพ็ญ มรกตจินดา

5. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน : ภาคการศึกษาที่ 2 ชั้นปีที่ 3**6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)**

ไม่มี

7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) (ถ้ามี)

ไม่มี

8. สถานที่เรียน

ภาคทฤษฎี ณ ห้อง 19-1413 ชั้น 14 อาคาร 19 มศว ประสานมิตร

9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

มกราคม 2558

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สำหรับรายวิชา คส 314 จะพัฒนาผู้เรียน ในด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. มีความซื่อสัตย์สุจริต
2. มีระเบียบวินัย
3. มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้อาหารไม่ปลอดภัย โรคและพิษภัยจากการบริโภคอาหารไม่สะอาด พระราชบัญญัติอาหาร กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับอาหาร
4. มีการติดตามข่าวสาร ด้านความปลอดภัยของอาหาร
5. มีความรอบรู้ในด้านความปลอดภัยของอาหาร สารพิษในอาหาร พระราชบัญญัติอาหาร และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
6. มีการเน้นให้มีการทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกปฏิบัติ อภิปราย ฝึกวิเคราะห์ แหล่งของการปนเปื้อนในอาหาร
7. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นและเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเข้าถึงข่าวสารในยุคปัจจุบันในเรื่องความปลอดภัยของอาหาร
8. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อให้สอดคล้องกับ

1. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
2. เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (มคอ. 1)

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้อาหารไม่ปลอดภัย โรคและพิษภัยจากการบริโภคอาหารไม่สะอาด สารปนเปื้อน สารตกค้าง สารปนปลอม และสารเจือปนในอาหาร โรคอาหารเป็นพิษจากแบคทีเรียและเชื้อรา และสารพิษอื่น ๆ หลักการสุขาภิบาลอาหาร และความปลอดภัยในการผลิตอาหาร พระราชบัญญัติอาหาร กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับอาหารของไทยและสากล ระบบจีเอ็มพีและระบบเอชเอชซีพีกับความปลอดภัยในอาหาร

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

(3-0-6)

บรรยาย	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	กรณีศึกษา	การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	การศึกษาด้วยตนเอง (SDL)
21	-	-	-	102

3. ความรับผิดชอบหลัก/ความรับผิดชอบรอง

รายวิชา	ด้านที่ 1 คุณธรรมและ จริยธรรม					ด้านที่ 2 ความรู้				ด้านที่ 3 ทักษะทาง ปัญญา			ด้านที่ 4 ทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ			ด้านที่ 5 การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ			
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4
คส314	●	●	○	○	○	●	○	●	●	○	●	○	●	○	○	○	●	○	●

4. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล
อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักเรียนนอกชั้นเรียนเฉพาะรายที่ต้องการ
ประมาณ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์สามารถนัดเวลาสำหรับขอคำปรึกษาได้ทางโทรศัพท์ e-mail หรือนัดหมาย
โดยตรง

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.2 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

(1) มีจรรยาบรรณทางวิชาการและมีจิตสาธารณะ

1.2 วิธีการสอน

สอดแทรกเนื้อหา และ ปลุกฝังในด้านจรรยาบรรณทางวิชาการ วิชาชีพ และความเสียสละ มีจิต
สาธารณะ

1.3 วิธีการประเมินผล

ประเมินจากพฤติกรรมในชั้นเรียน การตอบคำถามในด้านจรรยาบรรณ และการมอบหมายงานให้
ทำเพื่อดูคำตอบและการตอบกลับของนิสิต

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

เรียนรู้ และเข้าใจ ถึง ปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้อาหารไม่ปลอดภัย โรคและพิษภัยจากการบริโภค
อาหารไม่สะอาด สารปนเปื้อน สารตกค้าง สารปนปลอม และสารเจือปนในอาหาร โรคอาหารเป็นพิษจาก
แบคทีเรียและเชื้อราและสารพิษอื่นๆ หลักการสุขาภิบาลอาหาร และความปลอดภัยในการผลิตอาหาร
พระราชบัญญัติอาหาร กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับอาหารของไทยและสากล ระบบจีเอ็มพีและระบบ
เอชเอซีซีพีกับความปลอดภัยในอาหาร

2.2 วิธีการสอน

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลายรูปแบบ เช่น การบรรยาย การทำแบบฝึกหัด และการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองเพื่อทำวิจัยกลุ่มเล็ก

2.3 วิธีการประเมินผล

ประเมินผลจากการสอบกลางภาคและปลายภาคด้วยข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัยด้วยการสอบ ทฤษฎี และปฏิบัติ งานกลุ่ม

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

สามารถแสดงออกถึงการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และเป็นผู้ใฝ่รู้

3.2 วิธีการสอน

แสดงตัวอย่างความปลอดภัยของอาหาร การวิเคราะห์ และลดอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างกระบวนการแปรรูปอาหาร

3.3 วิธีการประเมินผล

ประเมินจากแนวคิดวิเคราะห์ และความเข้าใจในเรื่องความปลอดภัยของอาหาร แหล่งที่มาของอันตราย การลดและการควบคุมอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการแปรรูปอาหาร

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในฐานะผู้นำและสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

4.2 วิธีการสอน

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ที่เน้นการทำงานเป็นกลุ่มและงานที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

4.3 วิธีการประเมินผล

ประเมินจากพฤติกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ในการทำกิจกรรมกลุ่ม

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องการพัฒนา มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นและเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์

5.2 วิธีการสอน

มอบหมายงานที่ต้องสืบค้นและรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการลดอันตรายในอาหาร หรือข้อมูลการระบาดวิทยาของเชื้ออุบัติใหม่

5.3 วิธีการประเมินผล

ความเหมาะสมของแหล่งข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตและการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสืบค้น เพื่อให้ทราบถึงเทคโนโลยีในการลดอันตรายในอาหาร และการระบาดของเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรคในอาหารที่ระบดใหม่

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนและสื่อที่ใช้	ผู้สอน
1	14 ม.ค. 2559	ปฐมนิเทศ - การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน - ระเบียบการปฏิบัติในห้องเรียน	3	บรรยาย	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
2	21 ม.ค. 2559	บทนำ: การสุขาภิบาลอาหาร แหล่งปนเปื้อนและอันตรายของอาหาร	3	บรรยาย	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
3	28 ม.ค. 2559	โรคที่เกิดจากอาหารเป็นสื่อ	3	บรรยาย	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
4	4 ก.พ. 2559	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสุขาภิบาลอาหาร	3	บรรยาย	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
5	11 ก.พ. 2559	การออกแบบอาคารและและเครื่องมือที่ถูกต้อง สัญลักษณ์ การควบคุม น้ำแข็ง น้ำใช้ และไอน้ำ	3	บรรยาย	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
6	18 ก.พ. 2559	การจัดการสุขลักษณะส่วนบุคคล	3	บรรยาย	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
7	25 ก.พ. 2559	การควบคุมแมลงและสัตว์นำโรค การกำจัดของเสียและน้ำเสีย	3	บรรยาย	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
8	3 มี.ค. 2559	แนวทางการผลิตอาหารตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดี (GMP)	3	บรรยาย	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
9	10 มี.ค. 2559	สอบกลางภาค	3	สอบกลางภาค	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
10	17 มี.ค. 2559	หลักการ HACCP	3	บรรยาย	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
11	24 มี.ค. 2559	การประยุกต์ใช้ HACCP1	3	บรรยาย, ฝึกปฏิบัติ, กิจกรรมกลุ่ม	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา

สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ สอนและสื่อที่ใช้	ผู้สอน
12	31 มี.ค. 2559	การประยุกต์ใช้ HACCP 2	3	บรรยาย, ฝึกปฏิบัติ, กิจกรรมกลุ่ม	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
13	7 เม.ย. 2559	การประยุกต์ใช้ HACCP 3	3	บรรยาย, ฝึกปฏิบัติ, กิจกรรมกลุ่ม	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
14	14 เม.ย. 2559	วันสงกรานต์	3	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
15	21 เม.ย. 2559	การประยุกต์ใช้ HACCP 4	3	บรรยาย, ฝึกปฏิบัติ, กิจกรรมกลุ่ม	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
16	28 เม.ย. 2559	อภิปรายถึงปัญหาและการแก้ปัญหาด้านสุขาภิบาลอาหาร จากประสบการณ์จริงจากการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ด้านขนมไทย	3	บรรยาย, กิจกรรมกลุ่ม, เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
17	5 พ.ค. 2559	วันฉัตรมงคล	3	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา
18	12 พ.ค. 2559	สอบปลายภาค	3	สอบปลายภาค	อ.พรเพ็ญ มรกตจินดา

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรม	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
ภาคบรรยาย	ความรู้ ทักษะปัญญา	การสอบกลางภาค	30%
	ความรู้ ทักษะปัญญา	การสอบปลายภาค	30%
	คุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย	การเข้าชั้นเรียน/จิตพิสัย/จริยธรรม	10%
กิจกรรมกลุ่ม	ทักษะความสัมพันธ์	คะแนนการทำงานกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการทำงาน	20%
	ทักษะทางปัญญา	คะแนนการคิดแก้ปัญหา	10%

เกณฑ์การพิจารณาตัดเกรด

- A = 80คะแนนขึ้นไป
 B+ = 75-79.9คะแนน
 B = 70-74.9คะแนน
 C+ = 65-69.9คะแนน
 C = 60-64.9คะแนน
 D+ = 55-59.9คะแนน
 D = 50-54.9คะแนน
 F = ต่ำกว่า 50คะแนน

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

-ไม่มี-

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

Website ข่าวสารทางด้านอาหาร วารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหาร

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

1. วราภา มหากาญจนกุล สิริพร สธนเสาวภาคย์ สุดสาย ตริวานิช และ ปรียา วิบูลย์เศรษฐ์. 2554. การจัดการความปลอดภัยอาหาร สำหรับงานบริการวิชาการอาหาร (Food Safety Management for Food Service). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: กรุงเทพฯ.
2. ศิวพร ศิวเวช. 2542. การสุขาภิบาลในโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร. โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน : นครปฐม.
3. สุมณฑา วัฒนสินธุ์. 2543. ความปลอดภัยของอาหาร (การใช้ระบบ HACCP). สำนักพิมพ์สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) : กรุงเทพฯ.
4. สุวิมล กীরติพิบูล. 2543. GMP ระบบจัดการและควบคุมการผลิตอาหารให้ปลอดภัย. สำนักพิมพ์ สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) : กรุงเทพฯ

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต

- ให้นิสิตประเมินผู้สอนโดยแบบประเมิน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ (ปค.003)
- ให้นิสิตประเมินรายวิชาโดยแบบประเมิน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ (ปค.004)
- ให้นิสิตประเมินตนเองในการเรียนโดยแบบประเมินที่ผู้สอนสร้างขึ้น

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- ผลการประเมินการสอนโดยผู้เรียน
- ผลการสอบและการเรียนรู้ของนิสิต
- การสังเกตการณ์การเรียนของนิสิตในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ

3. การปรับปรุงการสอน

คณะและภาควิชามีการกำหนดระบบและกลไกและวิธีการปรับปรุงการสอน โดย

1. คณะวิทยาศาสตร์ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร วท.บ.คหกรรมศาสตร์
2. ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มีการส่งเสริมให้คณาจารย์เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่จัดโดยคณะและมหาวิทยาลัย และ/หรือหน่วยงานภายนอก
3. มีการนำผลการประเมินผู้สอนและประเมินรายวิชามาพิจารณาและหาแนวทางปรับปรุงวิธีการสอนและการเรียนรู้ของนิสิต โดยผ่านการประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตร วท.บ.คหกรรมศาสตร์
4. แต่ละรายวิชารายงานผลและแนวทางการปรับปรุงใน มคอ. 5
5. แต่ละรายวิชามีการปรับปรุงการเรียนการสอนผ่าน มคอ. 3 ในปีการศึกษาถัดไป

4. การทบทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา

กระบวนการที่ใช้ในการทบทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของรายวิชา โดยการประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตร วท.บ. คหกรรมศาสตร์ ดังนี้

มีการทบทวนจากคะแนนข้อสอบและการประเมินตนเองของนิสิต เพื่อดูความสอดคล้องและแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

- มีการปรับปรุงรายวิชาโดยเฉพาะสื่อการเรียนการสอน และเนื้อหาใหม่ให้ทันสมัยอยู่เสมอ
- ในแต่ละภาคการศึกษาจะมีการนำผลการประเมินการสอนมาพิจารณาปรับปรุงแนวทางการสอนในภาคการศึกษาต่อไป
- มีการทบทวนและปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาทุกปี